

แนวทางปฏิบัติ เรื่องการทำความสะอาดหอผู้ป่วย

1. วัตถุประสงค์ แนวทางปฏิบัตินี้จัดทำขึ้นเพื่อให้มีหลักในการทำความสะอาดหอผู้ป่วย ภายในคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี เป็นมาตรฐานเดียวกันและบุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตรงกัน
2. ขอบข่าย หลักปฏิบัตินี้ครอบคลุมถึง หอผู้ป่วยสามัญ หอผู้ป่วยพิเศษ หอผู้ป่วยบำบัดพิเศษ (ICU) ห้องคลอด และแผนกตรวจผู้ป่วยนอก (OPD) รวมถึงพื้นที่ทั้งหมดในคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี
3. นิยามคำศัพท์
 - 3.1 หอผู้ป่วยทั่วไป หมายถึง หอผู้ป่วยทั้งหมดในคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี
 - 3.2 ผู้ป่วยห้องแยก/ติดเชื้อ หมายถึง ผู้ป่วยที่มีภูมิคุ้มกันโรคต่ำ ผู้ป่วยที่มีการติดเชื้อที่แพร่กระจายทางละอองเสมหะ/อากาศ ผู้ป่วยที่ติดเชื้อดื้อยา หรือผู้ป่วยที่มีโรคติดต่อจากอวัยวะร่วม เช่น Salmonella, Shigella, Vibrio
 - 3.3 แผนกตรวจผู้ป่วยนอก หมายถึง แผนกตรวจผู้ป่วยนอก (OPD) ทั้งหมดในคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี รวมทั้งแผนกตรวจผู้ป่วยฉุกเฉินและแผนกตรวจเวชศาสตร์ครอบครัว
 - 3.4 ถุงมือแม่บ้าน หมายถึง ถุงมือยางหนาสีดำสำหรับงานซักล้าง แบ่งตามลักษณะการใช้งาน ดังนี้
 - ถุงมือแม่บ้าน (สีชมพู) : กวาด/ถูพื้น ล้างห้องน้ำ ห้องส้วม ล้างถังขยะ กระโถน หม้อนอน ขวดปัสสาวะ
 - ถุงมือแม่บ้าน (สีเหลือง) : ทำความสะอาดเตียง ตู้ข้างเตียง โต๊ะอาหารผู้ป่วย อ่างล้างมือ เสาน้ำเกลือ ขอบหน้าต่าง และอื่นๆ ภายในหอผู้ป่วย
4. ความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่
 - 4.1 หัวหน้าหอผู้ป่วยแต่ละหอผู้ป่วย มีหน้าที่ดูแลให้หอผู้ป่วยที่รับผิดชอบ ได้รับการทำความสะอาดที่ถูกต้องและปลอดภัย
 - 4.2 หัวหน้างานอาคารและสถานที่ รับผิดชอบดูแลให้เจ้าหน้าที่หรือพนักงานทำความสะอาดทุกคน ปฏิบัติงานตามหอผู้ป่วยและพื้นที่ที่จัดให้อย่างถูกต้อง ปลอดภัยและมีมาตรฐานเดียวกัน
 - 4.3 งานสำนักงานผู้อำนวยการโรงพยาบาล รับผิดชอบจัดซื้อน้ำยาฆ่าเชื้อ อุปกรณ์และเครื่องมือในการทำความสะอาดให้มีครบถ้วนและเพียงพอตลอดเวลา
 - 4.4 เจ้าหน้าที่หรือพนักงานทำความสะอาดทุกคน มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลทำความสะอาดบนหอผู้ป่วยและพื้นที่ในโรงพยาบาล ตามที่ได้รับมอบหมายให้ถูกต้อง และเป็นมาตรฐานเดียวกัน

5. แนวทางปฏิบัติ

5.1 หลักการทำความสะอาดหอผู้ป่วย

5.1.1 เจ้าหน้าที่หรือพนักงานทำความสะอาดควรปฏิบัติ ดังนี้

- ไม่ใส่สร้อยข้อมือหรือสวมแหวนขณะปฏิบัติหน้าที่ เพราะจะทำให้ล้างมือได้ไม่สะอาดพอ และเครื่องประดับจะทำให้ถุงมือขาด
- ต้องสวมถุงมือแม่บ้านทุกครั้งที่ปฏิบัติงาน
- ล้างมือก่อนและหลังสวมถุงมือแม่บ้าน หลังทำความสะอาดแล้ว ต้องถอดถุงมือแม่บ้านออกทุกครั้ง ขณะสวมถุงมือที่ผ่านการจับสิ่งสกปรกมาแล้วห้ามใช้ถุงมือนั้นสัมผัสสิ่งต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถูกบิดประตู เพราะจะเป็นการแพร่กระจายเชื้อ

แนวทางปฏิบัติ เรื่องการทำความสะอาดหอผู้ป่วย

- 5.1.2 ทำบริเวณที่สะอาดก่อนบริเวณที่สกปรกเช่น ทำบริเวณห้องจัดยา เคาน์เตอร์พยาบาล ห้องเตรียมอาหารก่อนบริเวณเตียงผู้ป่วยหรือห้องน้ำเป็นต้นเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ
- 5.1.3 ไม่กวาดพื้นใกล้บริเวณที่กำลังทำการต่างๆเช่น การสวนปัสสาวะ การทำแผล การให้สารน้ำทางเส้นเลือด ฯลฯ
- 5.1.4 ปิดพัดลมก่อนกวาดพื้นและไม่เข้าที่กวาดพื้นบริเวณที่มีคนอยู่เพื่อป้องกันการฟุ้งกระจายของเชื้อโรค

5.2 วิธีทำความสะอาดสถานที่และอุปกรณ์ที่ใช้กับผู้ป่วย

รายการ	นำยามาเชื้อ	วิธีปฏิบัติ
1. การทำความสะอาดพื้น 1.1 หอผู้ป่วยทั่วไป	- น้ยา Forward DC	-สวมถุงมือแมบ้าน (ถุงมือยางหนา สีชมพู) -มีถังน้ำที่ใช้ถูพื้น 2 ถัง ถังแรกใส่น้ำสะอาด ถึงที่สองใส่น้ำผสมน้ำยาที่กำหนด -กำจัดผงฝุ่นและขยะออกก่อน -ใช้ผ้าชุบน้ำถูจนทั่วพื้น -ซักผ้าที่ถูพื้นแล้ว ในน้ำถังแรก ก่อนจุ่มน้ำยา ในถังที่สอง เช็ดพื้นต่อไป -ซักผ้าถูพื้นในน้ำสะอาดบ่อยๆ และเปลี่ยนน้ำ ทุกครั้งที่สกปรก -เมื่อสิ้นสุดการถู ให้ซักผ้าถูพื้นด้วยน้ำและผงซักฟอกให้สะอาด นำไปตากให้แห้งก่อนนำมาใช้ครั้งต่อไป -ควรเช็ดทำความสะอาดพื้นอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง (เช้า-เย็น) และเมื่อพื้นสกปรก

แนวทางการปฏิบัติ เรื่องการทำความสะอาดหอผู้ป่วย

รายการ	น้ำยาฆ่าเชื้อ	วิธีปฏิบัติ
1.2 ผู้ป่วยห้องแยก/คิดเชื้อ	- Bactyl 1:100	<ul style="list-style-type: none"> - ทำความสะอาดเป็นบริเวณสุดท้าย - สวมถุงมือแม่บ้าน (ถุงมือยางหนา สีชมพู) - มีถังน้ำที่ใช้ถูพื้น 2 ถัง ถังแรกใส่น้ำสะอาด ถังที่สองใส่น้ำผสมน้ำยาที่กำหนด - กำจัดผงฝุ่นและขยะออกก่อน - ใช้ผ้าชุบน้ำยาในถังที่สองเช็ดพื้นให้เปียกชุ่มทิ้งไว้ 5 นาที - ชักผ้าที่ถูพื้นแล้วในน้ำถังแรกก่อนจุ่มน้ำยาในถังที่สอง เช็ดพื้นอีกครั้ง - ชักผ้าถูพื้นในน้ำสะอาดบ่อยๆ และเปลี่ยนน้ำทุกครั้งที่ใช้สกปรก - เมื่อสิ้นสุดการถู ให้ชักผ้าถูพื้นด้วยน้ำและผงซักฟอกให้สะอาด นำไปตากให้แห้งก่อนนำมาใช้ครั้งต่อไป - ควรเช็ดทำความสะอาดพื้นอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง (เช้า-เย็น) และเมื่อพื้นสกปรก - เจ้าหน้าที่หรือพนักงานทำความสะอาดเข้าใจถึงความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ รู้จักใช้ เครื่องป้องกันตนเองขณะปฏิบัติงาน เช่น สวมถุงมือแม่บ้าน ผ้ากันเปื้อน ผ้าปิดปาก-จมูก เป็นต้น - ถอดถุงมือแม่บ้านและล้างมือหลังทำความสะอาดในส่วนของผู้ป่วยแต่ละราย
1.3 กรณีข้อ 1.1, 1.2 มีเลือดและ/หรือสิ่งคัดหลั่งต่าง ๆ หกราดพื้น	- Lysol 2% หรือ Sodium hypochlorite 0.5%	<ul style="list-style-type: none"> - สวมถุงมือแม่บ้าน (ถุงมือยางหนา สีชมพู) - ใช้กระดาษ (ที่ซึมซับน้ำได้) เช็ดสิ่งปนเปื้อนออกให้มากที่สุด แล้วทิ้งกระดาษเป็นขยะติดเชื้อ - เช็ดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อที่กำหนดอีกครั้ง

เอกสารควบคุม

แนวทางการปฏิบัติ เรื่องการทำความสะอาดหอผู้ป่วย

รายการ	น้ำยาฆ่าเชื้อ	วิธีปฏิบัติ
2. เตียง โต๊ะข้างเตียง เก้าอี้ คู้ข้างเตียง 2.1 หอผู้ป่วยทั่วไป	- Bactyl 1:100	- สวมถุงมือแม่บ้าน (ถุงมือยางหนา สีเหลือง) - ทำความสะอาดด้วยน้ำยาที่กำหนดอย่างน้อย วันละ 2 ครั้ง (เช้า-เย็น) และเมื่อสกปรก
2.2 ผู้ป่วยติดเชื้	- Bactyl 1:100	- ปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ 2.1 และเช็ดเช็ดเช็ด 1 ครั้ง ทิ้งไว้ 5 นาที แล้วเช็ดซ้ำอีกครั้งหนึ่ง
3. ผ้ามั้ง เพดาน	- Bactyl 1:100	- สวมถุงมือแม่บ้าน (ถุงมือยางหนา สีเหลือง) - ทำความสะอาดด้วยน้ำยาที่กำหนดอย่างน้อย 2 สัปดาห์ต่อครั้งและเมื่อสกปรก
4. เปลหาม เสาเก้าอี้ รถเข็นผู้ป่วย 4.1 ผู้ป่วยทั่วไป	- Bactyl 1:100	- สวมถุงมือแม่บ้าน (ถุงมือยางหนา สีเหลือง) - เช็ดด้วยน้ำยาที่กำหนดเมื่อสกปรก หรือเมื่อ จำหน่ายผู้ป่วย
4.2 ผู้ป่วยติดเชื้	- Bactyl 1:100	- ปฏิบัติตามข้อ 4.1 ร่วมกับข้อ 2.2
5. หมอนอน กระบอกปัสสาวะ ที่ตวงปัสสาวะ ขวดปัสสาวะ 5.1 ผู้ป่วยทั่วไป	- น้ำและผงซักฟอก	- สวมถุงมือแม่บ้าน (ถุงมือยางหนา สีชมพู) - เทสิ่งขับถ่ายทิ้งลงในท่อน้ำทิ้ง - ล้างธรรมดา - อาจใช้ผงซักฟอกด้วย เป็นครั้งคราวในกรณีที สกปรกมาก - ทิ้งไว้ให้แห้ง ก่อนนำมาใช้ครั้งต่อไป
5.2 ผู้ป่วยติดเชื้	- Lysol 2%	- สวมถุงมือแม่บ้าน (ถุงมือยางหนา สีชมพู) - เทสิ่งขับถ่ายทิ้งลงในท่อน้ำทิ้งและราดตามด้วย น้ำยา Lysol 2% บริเวณที่เปื้อนอุจจาระปัสสาวะ - แช่ในน้ำยา Lysol 2% นานอย่างน้อย 30 นาที (ภาชนะมีฝาปิด) - ล้างด้วยน้ำให้สะอาด จนหมดกลิ่นน้ำยา - ทิ้งไว้ให้แห้ง ก่อนนำมาใช้ครั้งต่อไป

แนวทางการปฏิบัติ เรื่องการทำความสะอาดหอผู้ป่วย

รายการ	น้ำยาฆ่าเชื้อ	วิธีปฏิบัติ
6. ห้องน้ำ ห้องส้วม - พื้นห้องน้ำ - อ่างล้างมือ - โถส้วม	- น้ำและผงซักฟอก	- สวมถุงมือแม่บ้าน (ถุงมือยางหนา สีชมพู) - ทำความสะอาดอย่างน้อยวันละครั้งและเมื่อสกปรก - อาจใช้ผงซักฟอกร่วมด้วยเป็นครั้งคราวในกรณีที่สกปรกมาก
7. วัสดุในข้อ 2 - 6 ถ้าเปื้อนเลือด อุจจาระ เสมหะ และสิ่งคัดหลั่งต่างๆ		- Lysol 2% หรือ Sodium Hypochlorite 0.5%

5.3 วิธีการใช้น้ำยาและการผสมน้ำยา สำหรับทำความสะอาดหอผู้ป่วย

น้ำยา	วิธีการผสม	การใช้น้ำยา
1. Forward DC	- น้ำยา Forward 10 ซีซี - เติมน้ำสะอาดจนครบ 15 ลิตร	- ทำความสะอาดพื้นทั่วไป
2. Bactyl 1:100	- น้ำยา Bactyl เข้มข้น 10 ซีซี - เติมน้ำสะอาดจนครบ 1,000 ซีซี	- เช็ดเตียง โต๊ะข้างเตียง เก้าอี้ ตู้ข้างเตียง ผ้าผืน พาดาน เพลทาน รถเข็นผู้ป่วย เสาน้ำเกลือ ในผู้ป่วยทั่วไปและผู้ป่วยติดเชื้
3. Lysol 2%	- น้ำยา Lysol เข้มข้น 20 ซีซี - เติมน้ำสะอาดจนครบ 1,000 ซีซี	- เข็ม็อนอน ที่ดวงปีตสวาระ กระบอกดวง ปีตสวาระ ขวดปีตสวาระ ของผู้ป่วยติดเชื้ คือยาในปีตสวาระ อุจจาระ หรือผู้ป่วยโรค ติดค้อจากอุจจาระ เช่น Salmonella, Shigella, Vibrio - เช็ดพื้นที่เปื้อนเลือด และ/หรือสารคัดหลั่ง
4. Sodium hypochlorite 0.5%	- น้ำยา Clorex HC 50 ซีซี - เติมน้ำสะอาดจนครบ 1,000 ซีซี	- เช็ดพื้นที่เปื้อนเลือดและ/หรือสารคัดหลั่ง
5. David kard 1:20	- น้ำยา David kard เข้มข้น 50 ซีซี - เติมน้ำสะอาดจนครบ 1,000 ซีซี (ไม่ต้องผสมเอง เบิกชนิดที่ผสมแล้ว จากฝ่ายเภสัชกรรมได้เลย)	เช็ดผณังและผ้าพาดานที่มีเชื้ร่า โดย:- - ชุคบริเวณที่พบเชื้ร่าออกให้หมด - ใช้ผ้าสะอาดชุบน้ำยา David kard 1:20 เช็ดบริเวณนั้นให้ทั่ว ทิ้งไว้ให้แห้ง - ชักผ้าด้วยน้ำให้สะอาด แล้วตากให้แห้ง